

tage Sorø Academies Forhold under Overveielse og for at forberede en Gjenombannelse af denne Anstalt til en særlig Underviisningsanstalt, der skulde være noget ganske Andet end de øvrige lærde Skoler i Landet. Jeg vilde finde dette overordentligt urigtigt. Jeg troer, at Erfaringen har vist, at Sorø Academi, uagtet nogle af vore hypperste Navne, saasom Absolons og Holbergs, ere knyttede dertil, altid har været en uheldig Stiftelse, der ikke har kunnet holdes ilive, hverken under Christian den Fjerde, Frederik den Femte eller Christian den Ottende. Jeg troer i det Hele taget, at vore saa stærkt indstrænkede Forhold alvortligt tilraade ikke at oprette en saadan særlig Underviisningsanstalt, der dog ikke har noget andet bestemt Formaal end at meddele en almindelig human Dannelse. Jeg troer derimod, at det vilde være overmaade rigtigt og godt, om den ærede Minister vilde nedsette en stor Commission til overhovedet at tage hele det lærde Skolevæsens og Kjøbenhavns Universitets Forhold under Overveielse og gjøre Forslag til en Reform deri. Der er om disse Sager skrevet overordentligt Meget, og en stor Deel af disse Skrifter indeholde mange Enkeltheder, som tildeels ere rigtige, men tildeels urigtige. Jeg skal imidlertid ikke komme ind paa nogen af disse. Jeg skal erkjende, at Underviisningsplanen for de lærde Skoler, da den blev udstedt, var et overmaade godt Arbejde, som svarede til de Forhold, der dengang vare tilstede, saavidt man kunde vente det. Vi havde dengang nhlig faaet Diet op for Betydningen af den realistske Dannelse; vi havde gjort et mislykket Forsøg paa at meddele denne Dannelse ved særlige Underviisningsanstalter, nemlig ved den senere nedlagte Realskole, Aarhus Skole, og, som Opgaven dengang forelaa, gif den ud paa at sammensmelte den realistske og humanistske Dannelse og give begge Plads i Skolerne. Siden er der skeet Forandringer, som tildeels ere Forbedringer, tildeels ikke; dem skal jeg ikke gaae ind paa, men jeg troer rigtignok, at Diebliffet nu er kommet til at tage under Overveielse, om man ikke gjennem den hele lærde Underviisning kunde virke noget Mere, end det hidtil er skeet, til at udvikle de nationale Evner og den nationale Dygtighed i det Hele taget og komme ind paa

en rigtigere Vej ved at indrømme den realistske Dannelse, som dog hidtil kun er taalt i de lærde Skoler, den samme Ret som den classiske. Hvad Universitetet angaaer, da har en tidligere Kirke- og Underviisningsminister engang begjært en Sum paa Finantsloven til at forberede Examinationscommissioners Indførelse. Jeg stemte med fuld Overbeviisning for denne Bevilling, og jeg skulde ogsaa med Glæde gjenoptage den. Det skulde glæde mig, om den ærede Minister vilde finde det rigtigt at lade disse to store Spørgsmaal overveie under Et. Jeg troer, at de hænge meget nøie sammen; for mit Die staaer det, som om Universitetet mere og mere skyler ned til blot at blive en Skole for voksne Mennesker, en Embedsskole, hvor de lære deres Lectier, som de ta til Examen blive overhørte i, og som om det videnskabelige Liv mere og mere trænges tilbage ved Universitetet. Jeg seer maastee Sagen noget mørkt, det skal jeg villig indrømme, men jeg troer, at det er paa Tiden at prøve paa, om Universitetet ikke skulde kunne bringes til en større Blomsiring ved at indrømme det større Frihed og navnlig ved at lægge hele Embedsprøvelsen over i en anden Autoritets Haand. Efter min Overbeviisning er det Hovedsagen, Kræftskaden ved Universitetet, at Forelæserne mere og mere blive beregnede paa Examen, og at det, fordi man skal have specielle Examinatorer i visse Fag, ogsaa bliver nødvendigt at skaffe Docenter i alle disse Fag, hvad enten man har de nødvendige Kræfter dertil eller ikke. Man kommer længere og længere ned i Middelmæssigheden, og navnlig er dette Tilfældet for de 2 store Fags Vedkommende, som beskæftige de fleste Studerende, nemlig det theologiske og det juridiske. Dette virker sammene ind paa Universitetets hele øvrige Virksomhed. Jeg troer, at det vilde være en overordentlig fortjenstlig Handling, hvis den ærede Minister vilde tage under Overveielse, om man ikke burde nedsette en Commission, som ikke blot bestod af Skolemand og Universitetslærere, men som indsluttede et ligesaa stort Antal danske Mænd udenfor begge disse Classer i sig, til at overveie, om en Reform baade af det høiere Skolevæsen og af Universitetet ikke skulde være nødvendig. Jeg forlanger og ventter ikke